

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ – Δήμος Ωρωπού

Ενότητα 1.2

Δρ.Μυρτώ-Μαρία Ράγγα

1.2. Βασικές Λειτουργίες του Υπολογιστή

Πως θέτουμε σε λειτουργία τον υπολογιστή;

- Στους σημερινούς υπολογιστές υπάρχει ένα σχετικά μεγάλο κουμπάκι στο μπροστινό μέρος (στους φορητούς συνήθως βρίσκεται κάπου στο πλάνο ή στο πληκτρολόγιο) με την ένδειξη POWER ή ON/OFF ή πιο πιθανό να δείτε το σχήμα
- Πατώντας το μια φορά ο υπολογιστής θα αρχίσει να δουλεύει. (Αν όχι τσεκάρουμε αν είναι στην πρίζα!) Κάθε φορά που τον ενεργοποιούμε αυτός εκτελεί μια ρουτίνα εκκίνησης προγραμμάτων. Του δίνουμε λίγο χρόνο μέχρι να ανοίξουν όλα τα προγράμματα ώστε να μη φαίνεται στην οθόνη μας η μικρή κλεψύδρα ή το κυκλάκι που γυρίζει σα ρολόι. Η πρώτη εικόνα που βλέπουμε στην οθόνη μας είναι η λεγόμενη «Αρχική Οθόνη» ή «Επιφάνεια Εργασίας».
- Συνήθως πάνω εκεί υπάρχουν μερικά μικρά εικονίδια τα οποία αντιστοιχούν σε διάφορα προγράμματα του υπολογιστή. Αυτά μπορεί να διαφέρουν από υπολογιστή σε υπολογιστή. Όπως ο καθένας από εμάς βάζει τα στυλό, τα χαρτιά και βιβλία του σε διαφορετικά σημεία στο γραφείο του και τα υπόλοιπα τα κρύβουμε σε κάποιο συρτάρι έτσι και στον υπολογιστή μπορούμε να αποφασίσουμε τι θέλουμε και τι δε θέλουμε να υπάρχει επάνω στην επιφάνεια εργασίας μας/αρχική οθόνη. Άρα, κάθε υπολογιστής μπορεί να έχει διαφορετική όψη όταν ξεκινά. Αυτό δε σημαίνει πως στα «συρτάρια» του δεν είναι κρυμμένα όλα όσα χρειαζόμαστε για τη δουλειά μας.

Πώς τερματίζουμε την λειτουργία του υπολογιστή;

- Όταν τελειώσουμε με αυτά που θέλουμε να κάνουμε στον υπολογιστή, καλό είναι να τον σβήσουμε. Αυτό βοηθά στη μακροζωία του!
- Βασικός τρόπος απενεργοποίησης: Κάτω αριστερά στην οθόνη υπάρχει ένα σύμβολο-εικονίδιο (το σημαιάκι των WINDOWS). Πηγαίνουμε το ποντίκι μας επάνω του και κάνουμε αριστερό κλικ.
- Εμφανίζεται το εικονίδιο και βάζοντας το ποστίκι μας το πατάμε με το αριστερό κλικ. Εμφανίζονται κάποιες επιλογές. Με αριστερό κλικ διαλέγουμε το «Τερματισμός».
- Κλείσιμο ανάγκης: Αν ο παραπάνω τρόπος δε λειτουργήσει ή ο υπολογιστής μας έχει «κολλήσει» και δεν κάνει τίποτε, τότε πατάμε συνεχόμενα το βασικό διακόπτη POWER- ON/OFF ή το κουμπάκι μέχρι να απενεργοποιηθεί υπολογιστής. Αυτός ο τρόπος δεν ενδείκνυται παρά μόνο σε ανάγκη.

Χρήση ποντικιού & ποντικιού αφής

- **Πώς χρησιμοποιώ το ενσύρματο/ασύρματο ποντίκι**

- Το ποντίκι για να μπορέσουμε να το λειτουργήσουμε σωστά πρέπει να το κρατάμε με σιγουριά. Τοποθετούμε την παλάμη μας έτσι ώστε ο δείκτης και το μεσαίο δάχτυλο να ακουμπούν στα «κουμπάκια- κλικ» του ποντικιού που βρίσκονται δεξιά κι αριστερά από τη ροδελίτσα.
- Προσέχουμε να ξεκουράζουμε το χέρι ακουμπώντας το ολόκληρο επάνω στο ποντίκι αλλά με τον καρπό μας να ακουμπά στο τραπέζι ώστε να μένει σταθερό. Αν ο καρπός του χεριού μας είναι στον αέρα θα κουραστούμε. Κινούμε το ποντίκι αργά αλλά σταθερά με τον αντίχειρα και το μικρό μας δάχτυλο τοποθετημένα στη δεξιά και αριστερή πλευρά του ποντικιού, έτσι ώστε αργότερα να μπορούμε με το δείκτη μας να πατάμε το αριστερό κουμπάκι δηλ. κάνουμε αριστερό κλικ (το χρησιμοποιούμε πολύ συχνά) και με το μεσαίο δάχτυλο να πατάμε το δεξί κουμπάκι δηλ. κάνουμε δεξί κλικ. Αν έχετε ενεργοποιήσει τον υπολογιστή σας δοκιμάστε να κουνήσετε το ποντίκι. Η κίνηση απεικονίζεται στην οθόνη ως ένα μικρό βελάκι που κινείται.

- **Πώς χρησιμοποιώ το ποντίκι αφής**

- Το ποντίκι αφής είναι μια λεία επιφάνεια κάτω από πληκτρολόγιο του φορητού υπολογιστή (λαπτοπ) σε μικρή πλακέτα. Έχει μικρούς αισθητήρες, ώστε όταν ακουμπάμε το δάχτυλό μας, αυτό απεικονίζεται στην οθόνη ως ένα μικρό βελάκι που κινείται. Στο κάτω μέρος της πλακέτας αυτής υπάρχει η δυνατότητα να πατήσουμε αριστερά ή δεξιά είτε σε δυο κουμπάκια, είτε σε ένα μεγάλο. Πατώντας την αριστερή μεριά κάνουμε αριστερό κλικ και πατώντας τη δεξιά μεριά κάνουμε δεξί κλικ. Μπορεί μερικές φορές να χρησιμοποιούμε και τα δύο χέρια στο ποντίκι αφής (π.χ. όταν χρειαστεί να μεταφέρουμε από το ένα σημείο της οθόνης στο άλλο.

Εμφάνιση του ποντικιού στην οθόνη

Το ποντίκι μας μπορεί να εμφανίζεται στην οθόνη συνήθως:

- γενικά σαν μικρό βελάκι – δείκτης
- στα κείμενα σαν μια κάθετη γραμμή – κέρσορας I
- ή σαν χεράκι αν μπορούμε να ανοίξουμε κάτι

Οι χρήσεις του ποντικιού

- Το (μονό) αριστερό κλικ = ΕΠΙΛΕΓΩ/ΔΕΙΧΝΩ

Με το (μονό) αριστερό κλικ μπορούμε να επιλέξουμε κάτι. Είναι σαν να ακουμπάμε κάτι με το χέρι μας, π.χ. το χερούλι ενός παράθυρου. Από δω και στο εξής το μονό αριστερό κλικ θα το λέμε απλά... **κλικ!** ΔΟΚΙΜΗ: Δοκιμάστε να κάνετε κλικ σε ένα «**συγκεκριμένο**» σημείο της οθόνης για εξάσκηση! Για να κλείσει η οθόνη που άνοιξε κάντε κλικ στο Χ επάνω δεξιά στην οθόνη. Ξαναπροσπαθήστε!

- **Το διπλό αριστερό κλικ = ΑΝΟΙΓΩ , ΜΠΑΙΝΩ ΜΕΣΑ ΣΕ ΑΥΤΟ**

Με διπλό αριστερό κλικ μπορούμε να «ανοίξουμε» αυτό που επιλέξαμε. Είναι σαν να κάνουμε δυο κινήσεις για να ανοίξουμε ένα παράθυρο: πρώτα το επιλέγουμε πιάνοντας το χερούλι (με ένα κλικ) και μετά το ανοίγουμε (με δεύτερο κλικ) ώστε να δούμε τι έχει έξω. Από δω και στο εξής το διπλό αριστερό κλικ θα το λέμε απλά... διπλό κλικ! Προσοχή, το διπλό κλικ πρέπει να γίνεται γρήγορα και όχι με διαφορά χρόνου μεταξύ των κλικ...Τα τελευταία χρόνια το διπλό κλικ χρησιμοποιείται πιο σπάνια.

ΔΟΚΙΜΗ: Δοκιμάστε να κάνετε διπλό κλικ στο συγκεκριμένο σημείο που εμφανίζεται στην οθόνη σας!

- **Το δεξί κλικ = ΣΚΕΨΗ/ΜΕΝΟΥ**

Μας δείχνει τι μπορούμε να κάνουμε με αυτό αυτό το οποίο επιλέξαμε. Είναι σαν να βάζουμε το κεφάλι μέσα στον υπολογιστή για να δούμε τι μπορούμε να κάνουμε. Μόλις πατήσουμε δεξί κλικ πάνω σε αυτό που θέλουμε να επεξεργαστούμε εμφανίζεται ό,τι μπορούμε να κάνουμε σε ένα κουτάκι- «μενού».

ΔΟΚΙΜΗ: Για να το δοκιμάσετε κάντε δεξί κλικ επάνω σε οτιδήποτε στην οθόνη του υπολογιστή σας. Χωρίς να κάνετε άλλο κλικ μέσα στο κουτάκι- «μενού» που εμφανίζεται κοιτάξτε απλά τι δυνατότητες έχετε, όπως π.χ. Άνοιγμα ή Διαγραφή ή Μετονομασία ή Δημιουργία, ή Προβολή κλπ. Για να εξαφανιστεί το κουτάκι-μενού κάντε αριστερό κλικ πάνω σε κάποιο άλλο σημείο της οθόνης σας. Δοκιμάστε το!

- **Παρατεταμένο κλικ = κρατώ-σύρω-μεταφέρω (drag & drop)**

Για να μεταφέρουμε κάτι από ένα σημείο του υπολογιστή σε άλλο, χρησιμοποιούμε το παρατεταμένο κλικ σε συνδυασμό με το σύρσιμο. Βάζουμε το ποντίκι μας πάνω σε αυτό που θέλουμε να μεταφέρουμε, πατάμε παρατεταμένα το αριστερό κλικ και χωρίς να το αφήσουμε το σύρουμε μέχρι το σημείο που θέλουμε να το τοποθετήσουμε. Όταν φτάσουμε εκεί, αφήνουμε το κλικ και αυτό μένει στη νέα τοποθεσία. Ουσιαστικά είναι σαν να κρατάμε κάτι με το χέρι μας σφιχτά και να το σύρουμε (drag) για να το πάμε σε άλλο σημείο και να το αφήσουμε (drop).

Χρήση πληκτρολογίου

- Τα **βασικά πλήκτρα** στο πληκτρολόγιό μας είναι τα γράμματα και οι αριθμοί. Αυτοί είναι τοποθετημένοι ανακατεμένα (ή έτσι φαίνεται) αλλά στην πραγματικότητα είναι μελετημένη η θέση τους προκειμένου να μπορούν να χρησιμοποιηθούν καλύτερα και γρηγορότερα κατά την πληκτρολόγηση π.χ. στο τυφλό σύστημα γραφής.

- Τα κουμπιά έξτρα λειτουργιών χρησιμεύουν στο να κάνουν συγκεκριμένες λειτουργίες. Η θέση των πλήκτρων αυτών μπορεί να διαφέρει από πληκτρολόγιο σε πληκτρολόγιο. Το σίγουρο είναι πως είναι σίγουρα εκεί κι αν είμαστε λίγο παρατηρητικοί θα τα βρούμε:
- **ENTER** ή : Προσθέτει μια έξτρα γραμμή σε κείμενο, αλλάζουμε παράγραφο, ή το πατάμε για να «σφραγίσουμε» μια πράξη π.χ. όταν αλλάζουμε όνομα σε ένα αρχείο
- **BACKSPACE** ή : Σβήνω χαρακτήρες από τον κέρσορα προς τα αριστερά
- **DELETE (DEL)**: Σβήνω χαρακτήρες από το κέρσορα προς δεξιά
- **SPACE**: (το μακρύ πλήκτρο στο κάτω μέρος του πληκτρολογίου): προσθέτουμε κενά ανάμεσα στα γράμματα ή τις λέξεις
- **CAPS** (ή CAPSLOCK): Το πλήκτρο αυτό «κλειδώνει» ή «ξεκλειδώνει» τα κεφαλαία γράμματα. Το πατάμε μια φορά όταν θέλουμε να γράψουμε συνεχόμενα κεφαλαία και το ξα-ναπατάμε όταν θέλουμε να ξαναγράψουμε με μικρά.
- **SHIFT** ή : είναι το πλήκτρο αλλαγής χρήσης των πλήκτρων (Shift= Αλλαγή). Βρίσκεται δεξιά και αριστερά στο πληκτρολόγιο. Αν παρατηρήσουμε στο πληκτρολόγιό μας, πολλά από τα πλήκτρα έχουν επάνω τους περισσότερους από έναν χαρακτήρες π.χ. 1 και ! ή 5 και %. Κρατώντας πατημένο το Shift και πατώντας συγχρόνως και το πλήκτρο εμφανίζεται η 2^η λειτουργία του.

ΕΙΚΟΝΑ ΠΛΗΚΤΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΕ ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΟ-ΑΓΓΛΙΚΟ ΠΛΗΚΤΡΟΛΟΓΙΟ

Caps Lock

Πατώντας το, μια φορά μπορούμε να γράφουμε συνδεδεμένα κεφαλαία, ξαναπατώντας το απενεργοποιούμε

Ερωτηματικός: το πατάμε και μετά κενό
Άνω-Κάτω τελείας: το πατάμε
συγχρόνως με το Shift

Enter
Πατώντας το, αλλάζουμε
παράγραφο ή προσθέτουμε γραμμή

Backspace
Πατώντας το, αφαιρούμε τους
προηγούμενους χαρακτήρες

Αλλαγή γλώσσας πληκτρολόγησης:
πατώντας συγχρόνως το Alt + Shift μπορούμε
να αλλάξουμε τη γλώσσα που γράφουμε π.χ.
από αγγλικά σε ελληνικά και αντίστροφα.

Space
Πατώντας το,
δημιουργούμε
κενό ανάμεσα
στις λέξεις

Τόνος: πρώτα πατάμε τον τόνο και μετά το
φώνηεν που θέλουμε να τονίσουμε (ο τόνος
εμφανίζεται μαζί με το γράμμα)
Διαλυτικός: πρώτα πατάμε συγχρόνως το Shift
και το διαλυτικό και μετά το φώνηεν

Delete
Πατώντας το, αφαιρούμε
τους επόμενους
χαρακτήρες

Shift

Πατώντας το, ταυτόχρονα με άλλο πλήκτρο
αλλάζουμε τη χρήση π.χ. από μικρά σε κεφαλαία, από αριθμούς σε θαυμαστικά κ.λπ.

Αλλαγή της γλώσσας πληκτρολόγησης

- Συχνά όταν γράφουμε πρέπει να αλλάξουμε από ελληνικούς σε λατινικούς χαρακτήρες ή το αντίθετο, αυτό μπορούμε να το κάνουμε με δύο τρόπους:
 - Πατώντας στο πληκτρολόγιό μας συγχρόνως τα πλήκτρα ALT και SHIFT
 - Κάνουμε κλικ στο εικονίδιο EN ή EL ή ΕΛ κάτω δεξιά στην οθόνη μας, κοντά στο ρολόι. Εμφανίζεται τότε ένα μικρό μενού με τις γλώσσες. Κάνουμε κλικ σε αυτή που θέλουμε. Στο ίδιο σημείο τώρα εμφανίζονται τα αρχικά της γλώσσας που διαλέξαμε (ΕΛ ή ΕΛ για ελληνικά, EN για αγγλικά κοκ).

